7

පරිසර ආචාර ධර්ම සහ තිරසර සංවර්ධනය

නව තාක්ෂණය හේතුකොටගෙන වේගයෙන් ප්‍රසාරණය වන කෘෂිකර්මය හා කර්මාන්ත නිසා පාරිසරික තුලිතතාවය බිඳවැටීම පමණක් නොව මානව සංහතියට බලපාන විවිධ අපහසුතා ඇති වී තිබේ. මේ නිසා පරිසර ආචාරධර්ම පිළිබඳ වර්තමානයේ පවතින උනන්දුව ශීඝ්‍රයෙන් වැඩිවෙමින් පවතී. පරිසර ආචාර ධර්ම ලෝක පරිසර සංරක්ෂණ පනත් සහ ශ්‍රී ලංකාවේ පරිසර සංරක්ෂණ පනත්, විමර්ශනය කරමින් තිරසර සංවර්ධනය පිළිබඳ ධනාත්මක ආකල්ප ගොඩනැගීම සඳහා අවශ්‍ය පසුබිම සකස් කිරීම මෙම පරිච්ඡේදයේ ප්‍රධාන අරමුණ වේ.

මිනිසා හා පරිසරය අතර සම්බන්ධතාව

අප වටපිටාවේ ඇති සියලු ම ජීවීන් ද අජීවී ද්‍රව්‍යය ද පරිසරයට අයත් වේ. ඒ අනුව පරිසරය ජීවී පරිසරය හා අජීවී පරිසරය ලෙස කොටස් දෙකකට බෙදිය හැකිය.

මිනිසා ඇතුළු සියලු සතුන් ද ගස්වැල් ආදිය ද ජීවී පරිසරයට අයත් වේ. අජීවී පරිසරයට අයත් වන්නේ වාතය, ජලය, පස, හිරුඑළිය, කඳු වැටි සහ පර්වත ආදිය යි. ජීව පරිසරය කෙරෙහි අජීවී පරිසරය ද අජීවී පරිසරය කෙරෙහි ජීව පරිසරය ද අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් බලපායි. මිනිසුන් සහිත ජීව පරිසරය විසින් අජීව පරිසරයේ යහපැවැත්ම ද අජීව පරිසරය විසින් මිනිසා ඇතුළු ජීව පරිසරයේ යහපැවැත්ම ද ඇති කළ යුතු වේ. මේ අනුව මිනිසා සහ පරිසරය අතර සම්බන්ධතාවක් පවතින බව පෙනේ.

සිදුහත් කුමරුන්ගේ බෝධි සත්ත්ව චරිතය බුදුන් වහන්සේගේ බුද්ධ චරිතය සහ උන්වහන්සේ දේශනා කළ ධර්මය තුළින් ද ජීව අජීව පරිසරය කෙරෙහි පැවතිය යුතු ලෙන්ගතුකම අපට වටහා ගත හැකිය.

මිනිසා පරිසරයේ ඇති අන්‍යෝන්‍ය සබැඳියාව පිළිබඳ අග්ගඤ්ඤ සූත්‍රයේ දැක්වේ. ''ඉන් කියවෙන්නේ ලෝකය මනුෂ්‍ය වාසයට සුදුසු පරිසරයක් ලෙස සකස් වූව ද මිනිස් ක්‍රියාකාරකම්වල පැවතුණ අනුචිත ස්වභාවය හේතුකොට ගෙන පරිසරය තුළ පරිහානි ලක්ෂණ මතු වූ බව යි''.

මිනිසාගේ ක්‍රියාකලාපය පරිසරයට බලපාන අයුරු පිළිබඳ ව තවත් විවරණයක් අංගුත්තර නිකායේ අධම්මික සූත්‍රයේ ද දැක්වේ. දීඝනිකායේ චක්‍රවත්ති සීහනාද සූත්‍රයේ මිනිසා පරිසරය නොතකා තම හිතුමතයන් ක්‍රියාත්මක කළහොත් පරිසරය පෙරළා මිනිසාට පාඩම් ඉගැන්විය හැකි බව පෙන්වා දෙයි.

මිනිසා පරිසරය ප්‍රයෝජනයට ගන්නා ආකාරය

මිනිසා තම මූලික අවශ්‍යතාවන් වන ආහාර, නිවාස, ඇඳුම් පැළඳුම් ආදිය සපයා ගැනීමේ දී පරිසරය ප්‍රයෝජනයට ගනී. එහෙත් පරිසරය ප්‍රයෝජනයට ගත් ආකාරය යුගයෙන් යුගයට වෙනස් වේ. මෙම ක්‍රියාවලියේ කැපී පෙනෙන අවස්ථා තුනක් හඳුනාගත හැකිය. එනම්,

01. පරිසරය පවතින ආකාරයෙන් ම තම අවශ්‍යතා සඳහා ප්‍රයෝජනයට ගැනීම
(7.1 රූපය).
02. පරිසරය සමග සහයෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීම (පරිසරයට සිදුවන හානිය අවම මට්ටමින් පවත්වා ගනිමින් ජීවන මට්ටම උසස් කර ගැනීම) (7.2 රූපය).

7.1 රූපය : පරිසරය පවතින ආකාරයෙන් ම ප්‍රයෝජනයට ගැනීම

7.2 රූපය : පරිසරය සමග සහයෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීම

7.3 රූපය : පරිසරය වෙනස් කරමින් මිනිසා පරිසරය ප්‍රයෝජනයට ගෙන ඇති අවස්ථා

මිනිසා පරිසරය ප්‍රයෝජනයට ගන්නා විවිධ ක්‍රම

මිනිසා තම අවශ්‍යතා ඉටු කර ගැනීම සඳහා පරිසරය විවිධ අයුරින් ප්‍රයෝජනයට ගනී. ඒ පිළිබඳ උදාහරණ කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- මිනිසාගේ පැවැත්මට අවශ්‍ය ජලය, වාතය, හිරුඑළිය වැනි දේ ලබා ගැනීම.
- මූලික අවශ්‍යතාවන් වන ආහාර, නිවාස, ඇඳුම් පැළඳුම් සඳහා පාරිසරික සම්පත් උපයෝගි කර ගැනීම.
- සූර්ය බලය, ෆොසිල ඉන්ධන, ජීව වායු, භූ තාපය, ජලවිදුලිය යනාදී බලශක්ති මූලයන් සපයා ගැනීම.
- ජලය රැස්කර කෘෂිකර්මයට අවශ්‍ය වැව් හා වාරිමාර්ග පද්ධති සකස් කිරීම.
- කාර්මික හා කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ඛනිජ සම්පත්, රසායනික මූලද්‍රව්‍ය, මත්ස්‍ය සම්පත්, දැව සහ භූමිය අමුද්‍රව්‍ය ලෙස යොදා ගැනීම.

- කඳුවැටි ගංගා වැනි ස්වාභාවික වස්තූන් දේශ සීමා ලෙස යොදා ගැනීම.
- විවිධ පරිසර පද්ධති නොයකුත් පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීම.
- ස්වාභාවික සෞන්දර්යයෙන් සුවිශේෂ ස්ථාන සංචාරක කලාප ලෙස යොදා ගැනීම.
- වාස්තු විද්‍යාත්මක නිර්මාණ සඳහා පාරිසරික සම්පත් උපයෝගි කර ගැනීම.
- ඇදහිලි හා විශ්වාස සඳහා ස්වාභාවික වස්තූන් යොදා ගැනීම.

මිනිසා තම ආර්ථික, සමාජීය, දේශපාලන හා සංස්කෘතික ආදි විවිධ කටයුතු සපුරා ගැනීම සඳහා භෞතික පරිසරය ප්‍රයෝජනයට ගන්නා බව මේ අනුව පැහැදිලි වේ (7.4 රූපය).

7.4 රූපය : මිනිසා පරිසරය ප්‍රයෝජනයට ගන්නා විවිධ ක්‍රම

ජන සංඛ්‍යාව වැඩි වන විට මෙම අවශ්‍යතාවන් වැඩි වීම මෙන් ම ඒවායේ සංකීර්ණතාව වැඩි වීම ද සිදු වේ. ඒ අනුව ජන සංඛ්‍යාව වැඩිවීමත් සමග මිනිස් අවශ්‍යතා පුළුල් වීම, ඛනිජ සම්පත් බහුල ලෙස උපයෝගි කර ගැනීම, තාක්ෂණික දියුණුව, ජාත්‍යන්තර වෙළඳ සබඳතා පුළුල්වීම, විවිධ අවශ්‍යතා සඳහා භෞතික පරිසරය විශාල වශයෙන් වෙනස්කම්වලට ලක් කිරීම වැනි ක්‍රියාවලීන් නිසා පරිසර හිතකාමී නොවන අපද්‍රව්‍ය පරිසරයට බැහැර කෙරේ.

මේ නිසා පරිසරයේ තුලිතතාව බිඳවැටීමෙන් විවිධාකාර උපද්‍රවවලට සහ පාරිසරික ගැටලුවලට මුහුණ දීමට මිනිසාට සිදුව ඇත. මේ නිසා අනාගත පරපුර සඳහා සුරක්ෂිත පරිසරයක් ඉතිරි කර තැබීමට පරිසර ආචාර ධර්ම සුරැකීම වඩාත් අවශ්‍ය වේ.

ක්‍රියාකාරකම්

01. මිනිසා තම මූලික අවශ්‍යතාවන් වන ආහාර, නිවාස, ඇඳුම් පැළඳුම් සඳහා පරිසරයෙන් ලබාගන්නා සම්පත් තුනක් ලියන්න.

02. ශ්‍රී ලංකාවේ භාවිත කරන පරිසරයෙන් ලබාගන්නා බලශක්ති මූලයන් හතරක් ලියන්න.

03. රටවල් තම දේශසීමාවන් හෝ පරිපාලන මායිම් වෙන්කර ගැනීමේ දී යොදාගන්නා භෞතික ලක්ෂණ දෙකක් නම්කරන්න.

පරිසර ආචාර ධර්ම

''ජන සමාජයකට අයත් සාමාජිකයන් අනුගමනය කරන පිළිපදින සම්මත නීති රීති, චාරිත්‍ර හා සම්මතයන් ආචාර ධර්ම වශයෙන් හැඳින්වේ.''

ඒ අනුව බලනවිට ශිලා ගෝලය, ජල ගෝලය, වායුගෝලය හා ජෛව ගෝලය ඇතුළත් භෞම පද්ධතියේ සමතුලිතතාවය සහ සංරක්ෂණයට අවශ්‍ය මනා කළමනාකරිත්වයකින් යුතුව පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය වන හරවත් යහපුරුදු පරිසර ආචාර ධර්ම ලෙස හැඳින්වේ.

ආචාර ධර්ම පුද්ගල චර්යාව හා බැඳී පවතී. ඒ අනුව ආචාර ධර්මානුකූලව හැසිරීම හා ඊට අදාළ වන විශ්වාස, ආකල්ප, ඇගයුම් ආදී අංශ අතර මනා සම්බන්ධතාවක් තිබෙන බව පැහැදිලිය. මිනිසා පරිසරය සමඟ ගණුදෙනු කිරීමට පටන්ගත් අවදියේ සිට ම පරිසරය පිළිබඳ විමසිලිමත් ව ක්‍රියා කර ඇත. වර්තමානයේ මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් ඉතා අහිත කර ලෙස පරිසරයට බලපා ඇත. කාර්මීකරණය මගින් ඇති කර ඇති ජලය, වාතය, භූ තල දූෂණය ඉතා බරපතල ප්‍රශ්න වේ. ගස්වැල් තුරන් කරමින් සිදු කරන වන විනාශය න්‍යෂ්ටික බලශක්තීන් නිසා ඇති වී තිබෙන තරගකාරී බල අරගලය, කෘෂිරසායන හේතුකොට ගෙන ඇති වී ඇති, පාරිසරික තුල්‍යතාවට සිදුවන හායනය නිසා පරිසරය මිනිසාට දඬුවම් කරන අවස්ථා දක්වා වර්ධනය වී තිබේ. මේ නිසා පරිසර ආචාර ධර්මවල අවශ්‍යතාව වර්තමානයේ ප්‍රමුඛතාවක් ගෙන තිබේ.

පරිසර ආචාර ධර්මවල දී ලෝකයේ බිහි වූ බුදු දහම, ක්‍රිස්තියානි ආගම, හින්දු ආගම, ඉස්ලාම් ආගම වැදගත් වේ.

බුදුදහම

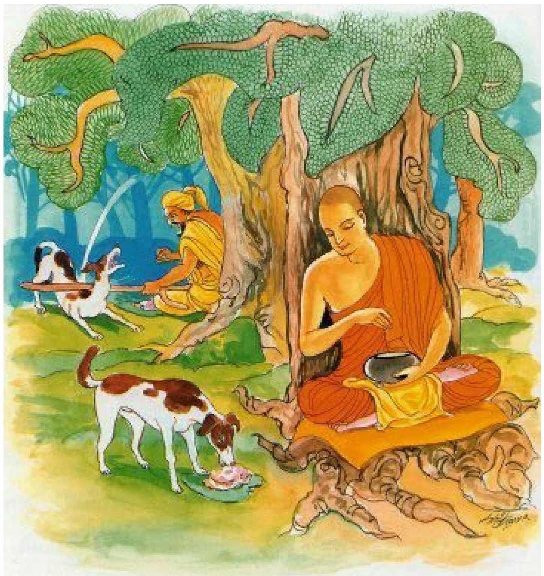

7.5 රූපය : පරිසරය හා සම්බන්ධයට නිදසුන්

බුදුදහමෙන් ඉගැන්වෙන කරුණු බොහෝ දුරට පරිසරය හා සම්බන්ධය. බුදුන් වහන්සේ ජීවයට හා ස්වභාව ධර්මයට ගරු කිරීම පිළිබඳ උන්වහන්සෙගේ ධර්ම දේශනා මගින් ද පැහැදිලි කර තිබේ.

එහිදී බුදුරජාණන් වහන්සේ භික්ෂූන් වහන්සේලාට ජලය පරිහරණය කිරීම පිළිබඳ පනවා ඇති ශික්ෂා වැදගත් ය.

''න උදකේ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා

කරිස්සාමීති සික්ඛා කරණීයා'' විනය පිටකය - සේඛියා ධර්ම ප්‍රාතිමෝක්ෂය''

එයින් පෙන්වා දෙන්නේ ජලයේ මළ මූත්‍ර පහකිරීම සහ කෙළ ගැසීම ආදී ජලය අපිරිසිදු වන සේ කටයුතු කිරීම වරදක් වන බව යි. එමෙන් ම නිල් තණ කොළ මත ඉඳුල්, කුණු රොඩු, මළ මූත්‍ර වැනි අපවිත්‍ර දෑ දැමීම නොකළ යුතු දෙයක් බව ද සඳහන් වෙයි.

- ස්වාභාවික පරිසරයේ ජීවත් වන සතා සිවුපාවා පිළිබඳ ව ද කරුණාව හා අනුකම්පාව දක්වා ඇත.

''පාණාතිපාතං පහාය පාණාති පාතා පටිවිරතො හොති නිහිත දණ්ඩො නිහිත සත්ථො ලජ්ජී දයාපන්නෝ සබ්බපාණභත හිතානුකම්පී විහරතී ඉදම්පිස්ස හොති සීලස්මිං'' (මජ්ඣිම නිකායේ මහානාම සූත්‍රය)

මෙයින් පෙන්වා දෙන්නේ සත්ත්ව ලෝකය කෙරෙහි දැක්විය යුතු කරුණාව හා අනුකම්පාවෙන් ප්‍රාණඝාතයෙන් වැළකුණේ දඬු මුගුරු බිම තැබුවේ ආයුධ බිම තැබුවේ ඝාතනයට ලජ්ජා වූයේ, දයාන්විත වූයේ සියලු ප්‍රාණීන් වෙත යහපත හා අනුකම්පා සහිත වූයේ සීලය නිසා බව අවධාරණය කරයි.

- පරිසරය විනාශ නොකොට ධනය සපයාගත යුතු බවත් පරිසරයෙන් ප්‍රයෝජන ගතයුතු බවත් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ඉගැන්වීම්වල ඇතුළත් වේ.

''ධනය රැස් කර ගත යුත්තේ මලට හානියක් නොකර රොන් ගන්නා මී මැස්සා මෙන් යැයි සිගාලෝවාද සූත්‍රයේ දී උන්වහන්සේ ප්‍රකාශ කරති''.

- බුදුන් වහන්සේ උපසපන් භික්ෂූන් වහන්සේට ගසකින් කොළ කැඩීම පවා වාරණය ලක් කරමින් විනය ශික්ෂා පනවා ඇත. එපමණක් නොව වැසි කල තණ මත සංචාරය කිරීම ද තණ මත හා ජලය මත මළ, කෙළ නොදමන ලෙසට ද ශික්ෂා පනවා තිබේ. (පචිති ඇවත් සේඛියා ශික්ෂා පද)

- සම්මා සම්බුද්ධ චරිතය පිළිබඳ ව සලකා බැලීමේදී සිදුහත් කුමරුන්ගේ ඉපදීම ලුම්බිණී සල් උයනේත්, සම්බුද්ධත්වයට පත්වීම ඇසතු බෝ මුලෙහිත් සම්බුද්ධ පරිනිර්වාණය උපවත්තන සල් උයනෙන් සිදු විය. බුදුරජාණන් වහන්සේ සමස්ත ජීවිතයෙන් වැඩි කාලයක් ගත කර ඇත්තේ ස්වාභාවික පරිසරය ඇසුරු කරගෙනය.

- බෞද්ධ ඉගැන්වීම් පරිසර දූෂණය හා පරිසර විනාශය නවත්වන පරිසර සංරක්ෂණය හා සංවර්ධනය ගොඩනංවන පාරිසරික ප්‍රතිපත්තියක් නිර්දේශ කරයි. මිනිසා ද පරිසරයේ කොටසක් ලෙස එක් අතකින් පෙන්වා දෙමින් තිබෙන සැටියෙන් ම පමණක් නොව හිතකර ලෙස එය වෙනස්කොට ප්‍රයෝජන ගැනීම සඳහා පරිසරය අවබෝධ කර ගැනීම ද අවශ්‍ය බව පෙන්වා දේ.

7.6 රූපය :

- බුදුන් වහන්සේ පාරිසරික සෞන්දර්ය ඇගයීමට ලක් කර ඇත. මගධ රට උරුවේල දනව්වෙහි සේනානි නම් ගමට පැමිණෙන බෝසතාණෝ නේරංජනා නදිය අවට වන අසිරිය, සුදු වැලිතලා දැක ඒකාන්තයෙන් ම මේ බිම් ප්‍රදේශ සිත්කළු ය. වන ලැහැබ දුටුවන් පහදනා සුළු ය. සුදු වැලිතලා ඇති එගොඩ මෙගොඩ වීමට මනා තොටුපළවල් ඇති නදිය ද සිත් කළු ය. පධන්වීර්ය වඩනු කැමති කුල පුත්‍රයෙකුහට මෙය ඒකාන්තයෙන් සුදුසු ය. (ආර්ය පර්යේෂණ සූත්‍රය).

- සංවර්ධනයේදී කළ යුතු වැඩකොටසක් තිබේ. ''වනරෝපන සූත්‍රය'' මේ සම්බන්ධ ඉතා වැදගත් කරුණු ඉදිරිපත් කරන දේශනයකි. ආරාම හෙවත් උයන්වතු වැවීම, කැලෑ වැවීම, ඒ දඬු පාලම් තැනීම (මාර්ග සංවර්ධන කාර්යය) බීමට හා වෙනත් අවශ්‍යතා සඳහා ජලය සැපයීම (වාරි කර්මාන්තයේ දී), නිවාස තනාදීම යන මේ දෑ මිනිසාට දිවා රෑ නිරන්තරයෙන් පින් වැඩෙන කරුණු වේ.

වර්තමානයෙහි රාජ්‍ය හෝ පෞද්ගලික මට්ටමෙන් විශාල ව්‍යාපෘතින් වශයෙන් සංවිධානය කෙරෙන අංශ මෙහි ඇතුළත් වේ. ගමනාගමන හා ප්‍රවාහනය සඳහා මාර්ග සංවර්ධනය අද මහා පරිමාණ ව්‍යාපෘතින් බවට පත්වූවකි. ජල සම්පාදනය සහ නිවාස තැනීම ද එවැනි මහා පරිමාණ ව්‍යාපෘතින් වේ. මේවා මිනිස් අවශ්‍යතා සඳහා යෝග්‍ය පරිදි සකස් කර ගැනීම පරිසර සංවර්ධන කාර්යය වේ.

මේ අනුව ජීවී සහ අජීවී සංරචකයන්ගෙන් සැදුම්ලත් පරිසරය සුරැකීම පිළිබඳ පණිවුඩය බුදුදහමින් මිනිසාට ලැබී ඇත.

ක්‍රිස්තියානි ආගම

කිතුණු දහමට අනුව මිනිසාත් ලෝකයත් දෙවියන් වහන්සේ විසින් මවන ලද බව කියවේ. ලොව සියළුම දේ දේව නිර්මාණයක් බවත් දෙවියන්ගේ අභිමතය අනුව ඒවා පවතින බවත් කිතුනු භක්තිකයෝ විශ්වාස කරති. නිර්මාණවාදය පිළිගන්නා ක්‍රිස්තුධර්මයේ ස්වාභාවික පරිසරය හා මිනිසා අතර පවතින සබඳතාව හා ස්වාභාවික පරිසරයෙන් මිනිසාට ලැබෙන ප්‍රයෝජන පිළිබඳව ද සඳහන් වේ.

පාරිසරික වශයෙන් මිනිසාට ඇති වගකීම් භාරය කිතුදහමේ ද දක්වා ඇත. එහෙත් කිතුණු දහම අනුව මිනිසා පරිසරයේ හිමිකරු නොවේ. ඔහු දෙවියන් වහන්සේ වෙනුවෙන් පරිසරය බලා කියා ගන්නා කෙනෙක් පමණකි.

> ''පොළව පවතින් තෙක්, වැපිරීම හා කැපීම ද ශීත හා උණුසුම ද සිසිර හා ගිම්හානය ද දවාල හා රාත්‍රිය ද නොකඩවා පවතිනු ඇත''.
>
> ශුද්ධ වූ බයිබලය

මෙම ප්‍රකාශයෙන් පරිසරය සුරැකීමේ වැදගත්කම පැහැදිලි වේ.

හින්දු ආගම

පුරාණ වෛදික ආගම්වල ද පරිසර වන්දනාව කර ඇත. වෛදික විශ්වාසවලට අනුව ස්වභාව ධර්මය ඇදහීම තුළින් බලාපොරොත්තු වන්නේ කෘෂිකාර්මික සෞභාග්‍ය ළඟා කර ගැනීම හා පරිසරය ආරක්ෂා කරගැනීම යි. ස්වභාව ධර්මයේ සුන්දර බව බියකරු බව ආදී සියළු දේ දෙවියන්ගේ නිර්මාණ බව ඔවුහු විශ්වාස කළ හ.

ඉස්ලාම් ආගම

නිර්මාණවාදය පිළිගන්නා ඉස්ලාමීය ආගම අනුව ද ලෝකය ඇතුළු අවට පරිසරයේ සංසිද්ධි මවන ලද්දේ ද ඒවා ක්‍රියාකාරී වන්නේ ද සර්ව බලධාරී අල්ලාහ් දෙවියන්ගේ අණ

පරිදිය. සර්ව බලධාරී අල්ලාහ් දෙවියන්ගේ ඒ මැවුම්වලට ගෞරව කිරීම, රැක ගැනීම හා ඒවා ඵලදායි අන්දමින් පරිහරණය කිරීම ඉස්ලාම් බැතිමතකුගේ යුතුකමකි.

අබුබකර්තුමා (නබිතුමාගේ මරණයෙන් පසුව මුස්ලිම් සමාජයේ නායකයා වූ තැනැත්තා) යුද්ධයට යන තම සොල්දාදුවන් අමතා කී වදනකි.

තමන්ගේ ආහාරයට නොගන්නේ නම් (හතුරන්ගේ ප්‍රදේශයේ තිබෙන) ගස් කපන්න එපා සතුන් මරන්න එපා.

අබුබකර් (රලි) පළමුවන කලීපා (ක්‍රි. ව. 632)

මෙසේ පරිසරය පිළිබඳව හරවත් යහ පුරුදු විවිධ ආගම් තුළින් දේශනා කර තිබේ. තිරසර සංවර්ධනයක් කරා යන ගමනේ දී මෙම යහපුරුදු උපරිම මට්ටමින් ආරක්ෂා කර ගැනීම මත පරිසරයේ පැවැත්ම රඳා පවතී.

වර්තමානයේ මිනිසා විසින් පරිසරය අධික ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගැනීමේ ප්‍රයත්නයක යෙදී සිටින බැවින් පරිසර ආචාර ධර්ම පිළිපැදීමේ අවශ්‍යතාව වඩාත් කැපී පෙනේ.

ක්‍රියාකාරකම්

බුදුදහමේ ඉගැන්වීම්වලට අනුව පරිසරය හා සම්බන්ධ සංරක්ෂිත ක්‍රියාමාර්ග දෙකක් පැහැදිලි කරන්න.

තිරසර සංවර්ධනය

එක්සත් ජාතීන්ගේ පරිසරය හා සංවර්ධනය පිළිබඳ කොමිසම 1987 දී ඉදිරිපත් කළ වාර්තාව 'Our Common Future' (අපේ පොදු අනාගතය) ලෙස ප්‍රකාශයට පත් විය. එම ග්‍රන්තයේ තිරසර සංවර්ධන යන සංකල්පය පහත සඳහන් අයුරින් නිර්වචනය කර ඇත.

''වර්තමාන අවශ්‍යතා සපුරා ගනිමින් අනාගත පරපුරට ද ස්වකීය අවශ්‍යතා ඉටු කර ගැනීමට ඇති අයිතිය තහවුරු කරන පරිසරයක් ගොඩනගමින් සිදු කෙරෙන සංවර්ධනය තිරසර සංවර්ධනය යි.''

1992 දී රියෝ ද ජැනෙයිරෝහි පැවැත් වූ 'මිහිකත සමුළුවේ දී' ඉදිරිපත් කළ ''21 වැනි සියවස සඳහා වූ න්‍යාය පත්‍රයේ'' ප්‍රධාන මූල ධර්ම අතරින් ප්‍රමුඛ ස්ථානයට පත් වූයේ ද තිරසර සංවර්ධන සංකල්පය පාදක කොටගත් මූල ධර්මය වේ.

සංවර්ධන සැලසුම් සැකසීමේ දී තිරසර සංවර්ධන ප්‍රවේශය සහ පරිසර ආචාර ධර්මවලට අනුගත වීමේ අවශ්‍යතාව බෙහෙවින් වැදගත් වෙමින් පවතී. එමෙන්ම එවැනි ප්‍රවේශයක දී පරිසර ආචාර ධර්මවලට දැඩි අවධානයන් යොමු කළ යුතු ය.

ශ්‍රී ලංකාව ජාතික හා ජාත්‍යන්තර මට්ටමින් තිරසර සංවර්ධන ප්‍රවේශයක් සඳහා විවිධ ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කරමින් සිටී. ජාතික සංරක්ෂණ සැලැස්ම ඉදිරිපත් කර ඇති අතර එමගින් අවධානය යොමු කොට ඇති ක්ෂේත්‍ර ද වේ. එනම්,

- ඉඩම් භාවිතය සැලසුම් ගත කිරීම
- වනජීවි හා වන සංරක්ෂණය
- ජනගහනය හා සම්පත් බෙදීයාම තුලනය කිරීම
- වෙරළ සංරක්ෂණය
- පරිසර අධ්‍යාපනික වැඩසටහන් මෙහෙය වීම
- මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය පිහිටුවීම
- පරිසර අමාත්‍යංශය පිහිටුවීම ආදිය දැක්විය හැකි ය.

පරිසර සංරක්ෂණ පනත්, සංවිධාන හා ආයතන

මිනිස් සංහතියේ පැවැත්ම ස්ථාවර කිරීමටත් ඒ සඳහා තිරසර සංවර්ධනයක් ඇති කිරීමටත් ගෝලීය පරිසර සංරක්ෂණය සාක්ෂාත් කරගැනීමේ අරමුණින් සකස් කර ඇති අන්තර්ජාතික ගිවිසුම් ආඥාපනත් හා සම්මුතින් කිහිපයක් පිළිබඳ කරුණු මතු දැක්වේ.

සංවිධානය/ සම්මුතිය	- රියෝ සම්මුතිය
ආරම්භය	- 1992 ජූලි 03 බ්‍රසීලයේ රියෝ ද ජැනෙයිරෝ නගරය
සාමාජික රටවල්	- 172 (1992 දී)
අරමුණු	- ක්ලෝරෝ ෆ්ලුරෝ කාබන් හා හෙලෝන් යන වායු, වායු ගෝලයට එකතු වීම වැළැක්වීම ගෝලීය ජෛව විවිධත්වය සුරැකීම ජෛව විවිධත්වය විනාශකරන ක්‍රියාකාරකම් වැළැක්වීම
1994 දී ශ්‍රී ලංකාව මෙම සම්මුතියට ඇතුළත් විය.	

සංවිධානය/ සම්මුතිය	- රැම්සා සම්මුතිය
ආරම්භය	- 1971 ඉරානයේ රැම්සා නගරයේ දී
සාමාජික රටවල්	- 164 (2013 වන විට)
අරමුණු	- • තෙත් බිම් සංරක්ෂණය • ජාත්‍යන්තර වශයෙන් වැදගත් එක් තෙත් බිමක් හෝ සම්මුතියට ඇතුළත් කිරීම

සංවිධානය/ සම්මුතිය	- මොන්ට්‍රියල් සම්මුතිය
ආරම්භය	- 1987 කැනඩාවේ මොන්ට්‍රියල් නගරයේදී
සාමාජික රටවල්	- 194 (2008 දක්වා)
අරමුණු	- ඕසෝන් ස්තරයට හානි පමුණුවන ක්ලෝරොෆ්ලූරෝකාබන් හා හේලෝන් වායු නිෂ්පාදනය හා පරිහරණය සීමා කිරීම

2000 වන විට එම වායු වර්ග නිෂ්පාදනය හා පරිහරණය කිරීම මුළුමනින් ම නවතාලීම

ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පරිසර සංරක්ෂණය සඳහා ආරම්භ කරන ලද මෙවැනි අණ පනත් හා සම්මුතීන්වල ශ්‍රී ලංකාව ද ප්‍රධාන සමාජිකයකු වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ පරිසර සංරක්ෂණ පනත්

විවිධ මානුෂ ක්‍රියාකාරකම් හේතුකොටගෙන ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වාභාවික ලක්ෂණවලින් හා විශ්ව වටිනාකමින් යුක්ත බිම් ප්‍රදේශ පවා තර්ජනයට ලක්වීම නිසා නොයෙකුත් පාරිසරික ගැටලුවලට මුහුණදීමට සිදු වී තිබේ. ඒ පිළිබඳ අවධානය යොමු කරමින් විශේෂිත වූ පාරිසරික අණපනත් රාශියක් ශ්‍රී ලංකාවේ ද සම්මත කරගෙන ඇත. ශ්‍රී ලංකාව තුළ පරිසර තුළිතතාව සුරැකීමට පනත් දෙකක් සම්මත කරගෙන ඇත.

- වෙරළ සංරක්ෂණ පනත - 1981
- ජාතික උරුම වන භූමි පනත - 1988

1981 දී සම්මත කරගත් වෙරළ සංරක්ෂණ පනතේ නීතිරීති පිළිපැදීමෙන් වෙරළ තීරයට සිදුවන හානිය අවම කර ගැනීමටත් වෙරළ තීරය ආරක්ෂා කර ගැනීමටත් හැකියාව ලැබේ.

1988 ඇති කරගත් ජාතික උරුම වන භූමි පනත මගින් ජාතික උරුම වන භූමි ප්‍රකාශයට පත් කිරීම, වන භූමි ආරක්ෂා කිරීම හා සංවර්ධනය කිරීම අරමුණු වේ. ජාතික උරුම වන භූමි ආරක්ෂා කරගැනීම සඳහා එම ප්‍රදේශවල පැළෑටි, ගස් කැපීම, ඉරීම, ඉවතට ගෙනයාම, වන ද්‍රව්‍ය එකතු කර විකිණීම, ගවයන්ට තණ කැපීම, යම් සතෙකුට හෝ පක්ෂියෙකුට වෙඩි තැබීම වැනි කාර්යයන් ගණනාවක් මේ මගින් තහනම් කර ඇත.

වර්තමාන ලෝකයේ සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය මෙන් ම දේශපාලන සංකීර්ණත්වය මත විවිධ වූ පාරිසරික ගැටලුවලට මුහුණ පා ඇති අතර ලොව අන් රටවලට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකාව පරිසරය සම්බන්ධයෙන් අතීතයේ සිටම යහපත් ආකල්පයකින් කටයුතු කර ඇත. පරිසරය හා බැඳුණු ජන ජීවිතයක් ශ්‍රී ලාංකිකයින්ට තිබුණි. වර්මානයේ මෙය ඈත් වෙමින් පවතී. මේ අනුව පාරිසරික සම්මුති මගින් ජනතාව දැනුවත් කළ යුතුව ඇත.

මිනිසාගේ දිවි පැවැත්ම උදෙසා නොගැලපෙන්නා වූ පරිසරයක් අනාගතයට උරුම වන හෙයින් වර්තමානය වන විට රාජ්‍ය හා රාජ්‍යය නොවන ලෙස පරිසර සංවිධාන රැසක් බිහිවී ඇත. මෙම පරිසර සංවිධාන සියල්ලේ ම පරමාර්ථය වන්නේ තිරසර සංවර්ධනයකි.

ක්‍රියාකාරකම්

01. පරිසර සංරක්ෂණය සඳහා සංවිධානය කර ඇති ජාත්‍යන්තර පනත් 03ක් නම්කරන්න.
02. ශ්‍රී ලංකාවේ සම්මත කරගෙන ඇති පාරිසරික පනත් 03ක් ලියන්න.
03. තිරසර සංවර්ධනයක අවශ්‍යතාව කරුණු දෙකකින් පැහැදිලි කරන්න.

පැවරුම්

මිනිසා පරිසරය ප්‍රයෝජනයට ගන්නා ආකාරය ප්‍රකාශිත පෝස්ටරයක් නිර්මාණය කරන්න.